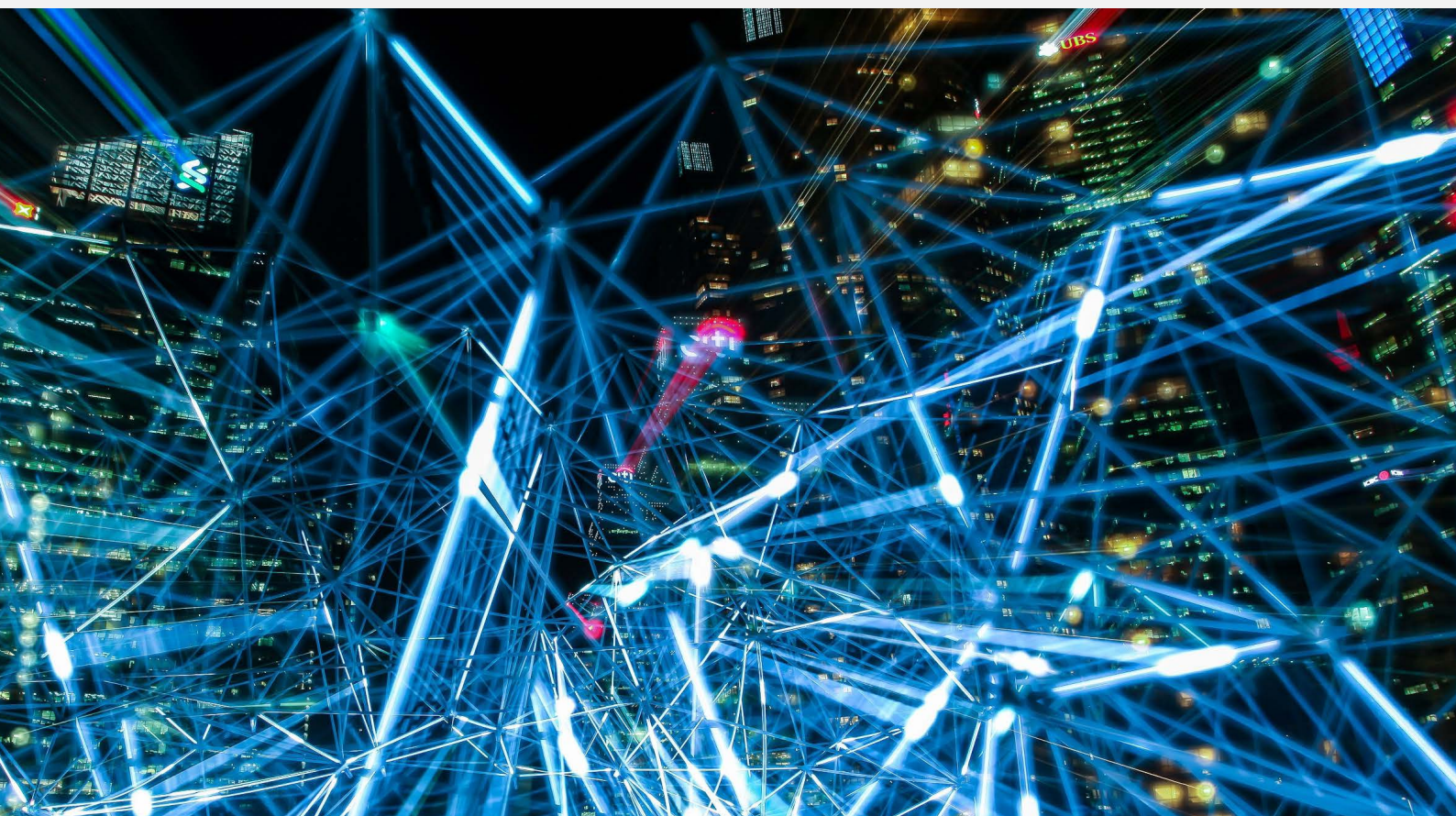

Ako viesť seminár o trendoch

Súbor prognostických nástrojov EMCDDA pre oblasť drog

Čo nájdete v tomto súbore nástrojov?

Úvod: Prečo bol tento súbor nástrojov vytvorený a ako ho možno použiť.

Čo je vytváranie prognóz? Prečo pracovať s prístupmi v oblasti vytvárania prognóz a analýzy trendov a všeobecné zásady, ako možno obidva prístupy účinne uplatniť.

Ako zorganizovať seminár zameraný na trendy: šablóny, tipy a triky.

Prvý krok: príprava seminára zameraného na trendy. Druhý krok: mapovanie a stanovenie priorít v trendoch. Tretí krok: analýza dôsledkov.

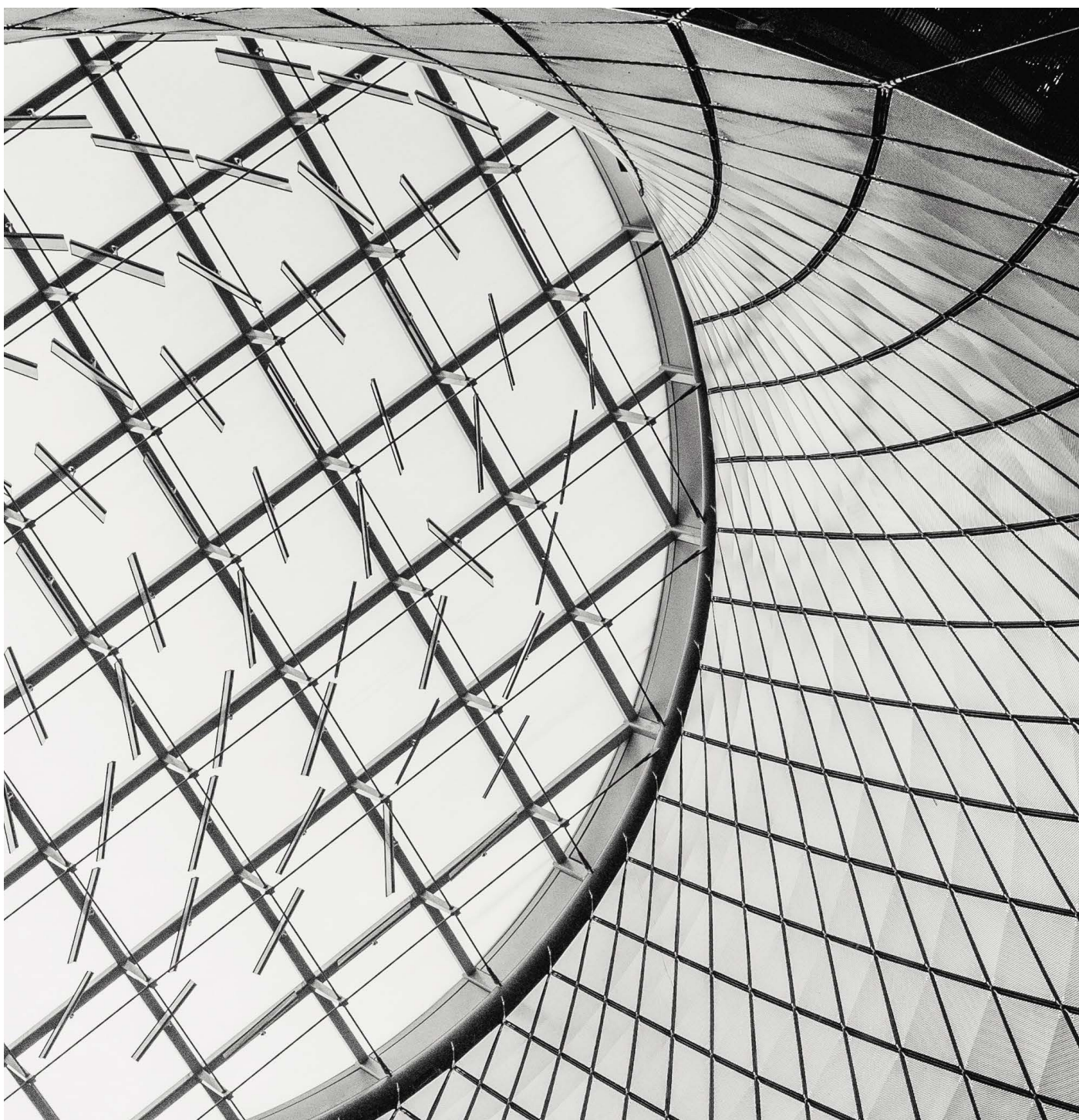
Príloha: Odkazy a ďalšie nástroje a zdroje.

Obsah

- [Úvod](#)
- [Základné informácie](#)
- [Organizovanie seminára](#)
- [Príloha](#)

„Donedávna boli sociálne a kultúrne systémy postavené na našom presvedčení, že život sa vo všeobecnosti odohráva podľa očakávaní. V 21. storočí sme svedkami rozpadu mnohých našich sociálno-kultúrnych a ekologických systémov. Dnešný svet je zložitý a nespoľahlivý.“ (Gidley, 2017, s. 3)

„Budúcnosť je už tu.

Je len nerovnomerne rozdelená.“ (William Gibson)

Jeden z najznámejších citátov o budúcnosti, ktorý sa zvyčajne pripisuje známemu autorovi Williamovi Gibsonovi: <https://quoteinvestigator.com/2012/01/24/future-has-arrived/>

Úvod: Prečo bol tento súbor nástrojov vytvorený a ako ho možno použiť

Súbor prognostických nástrojov EMCDDA pre oblasť drog

Na pozadí čoraz rýchlejších, nestálejších a komplexnejších zmien sa vytváranie prognóz (chápané ako systematická analýza potenciálnych budúcností s cieľom podporiť rozhodovanie v súčasnosti) dostáva do popredia a je čoraz viac využívané subjektmi vo verejnom sektore, pri tvorbe politík, v podnikoch a mimovládnych organizáciách⁽¹⁾. **Vytváranie prognóz sa čoraz viac uplatňuje a realizuje aj v rámci systému Európskej únie (EÚ)** (a možno najmä tam). Inštitúcie EÚ vrátane Spoločného výskumného centra Európskej komisie (JRC), panelu Európskeho parlamentu pre budúcnosť vedy a techniky (STOA) a ďalších technických agentúr EÚ **čoraz viac začleňujú prístupy vytvárania prognóz do svojich pracovných tokov**. V rámci verejného sektora sa prístupy vytvárania prognóz zameriavajú na **podporu systémového myslenia**, získavanie **anticipačných poznatkov** a využívanie participatívnych procesov, ktoré zámerne prekonávajú **tradičné hranice politických oblastí a inštitucionálnych síl**.

V tomto kontexte **Európske monitorovacie centrum pre drogy a drogovú závislosť (EMCDDA)** od začiatku roka 2019 **buduje prognostické kapacity** v rámci organizácie a so svojimi zainteresovanými stranami prostredníctvom rôznych aktivít zameraných na vytváranie a rozvoj ich prognostických zručností a súborov nástrojov. Tieto aktivity zahŕňali sériu odborných seminárov, cvičení zameraných na vyhľadávanie trendov a projektov vývoja údajov zameraných na zvýšenie pripravenosti, pokiaľ ide o trendy, politiky a prax v oblasti drog. Počas tohto procesu sa centrum EMCDDA snaží vytvárať produkty zamerané na budúcnosť tým, že identifikuje budúce trendy a riziká, aby **lepšie podporilo pripravenosť a reakciu EÚ na neprestajne sa meniace drogové prostredie**, ako aj priamejšiu komunikáciu so zainteresovanými stranami na vnútroštátnej úrovni a v EÚ. V rámci týchto činností rôzne zainteresované strany EMCDDA opakovane vyjadrili svoj záujem o nástroje a podporu, ktoré by im umožnili realizovať ich vlastné prognostické iniciatívy alebo semináre, a tento prvý súbor nástrojov sa snaží reagovať na túto potrebu.

Cieľom **súboru nástrojov** je teda podporiť ostatné zainteresované strany, subjekty a výskumných pracovníkov v oblasti drog pri realizácii ich vlastného prognostického postupu vo forme úvodného seminára zameraného na trendy. Tento prístup bol zvolený na základe skúseností získaných v rámci vlastnej prognostickej činnosti

⁽¹⁾ Podrobnosti o rôznych konotáciách pojmov „foresight“ (vytváranie prognóz), „futures research“ (výskum budúcnosti), „futures studies“ (štúdie budúcnosti) alebo „prospective“ (predpokladaný) a ich histórii nájdete napríklad v Gidley (2017, s. 5).

EMCDDA a vysokého záujmu zainteresovaných strán o tento druh seminárov. Vo veľkej miere čerpá z prvkov súboru nástrojov prognostického tímu JRC, ako sú uvedené v ich súbore nástrojov na hodnotenie trendov (JRC, 2019), opiera sa o ne a pracuje s nimi, pričom pracuje aj s trendmi, ako sú opísané a rozsiahlo analyzované v centre megatrendov JRC (JRC, 2017). Okrem toho, že sa vychádza z megatrendov z centra JRC a že sa do nich zahrnuli tie, ktoré boli v rámci procesu vytvárania prognóz EMCDDA identifikované ako rozhodujúce pre budúcnosť drog, prístup a zodpovedajúci súbor trendov, ktoré sa tu uvádzajú, zahŕňajú aj novovznikajúce trendy, ktoré sú špecifické pre oblasť drog, a súvisiace monitorovanie a výskum, ako boli identifikované v rámci doterajších prognostických činností EMCDDA. Všetky tieto trendy sú dodávané v [súbore kariet trendov](#), ktorý je k dispozícii na prevzatie na stránke súboru nástrojov a je určený na použitie so [šablónami](#) na vedenie seminára v rámci prístupu uvedeného v tomto súbore nástrojov.

Súbor nástrojov je navrhnutý tak, aby ho mohli používať mnohí pracovníci v tejto oblasti a aby ho bolo možné rôznymi spôsobmi prispôbiť konkrétnym podmienkam. Očakávame, že sa budeme učiť aj z toho, ako sa používa, a preto budeme vďační, ak sa nám ozvete, keď tento súbor nástrojov použijete v praxi.

Nasledujúce časti sa začínajú stručnými informáciami o vytváraní prognóz a práci s trendmi, a potom poskytujú nástroje potrebné na realizáciu seminára o mapovaní budúcnosti drog vrátane šablón a informácií o tom, ako realizovať jednotlivé kroky. Pre tých, ktorí by sa chceli dozvedieť viac a ísť hlbšie, sú v prílohe uvedené ďalšie odkazy a informácie o iných, všeobecnejších súboroch nástrojov.

Hlavné otázky analýzy trendov:

Aké zmeny už môžeme pozorovať? Prečo sa táto zmena deje, kde a akou rýchlosťou?

Čo to znamená pre naše dnešné konanie? Na ktoré zmeny by sme mali byť pripravení, ktorým zmenám by sme sa chceli vyhnúť alebo znížiť ich pravdepodobnosť a ktoré by sme mali podporovať?

„Je zrejmé, že... dynamika demografických, technologických alebo hospodárskych zmien bude do veľkej miery závisieť od okolitého sociálneho, politického a kultúrneho prostredia, ako aj od vrodenej vlastností obyvateľstva, technológie alebo hospodárstva.“

(Herman Kahn)

Autor: Kahn (2021; pôvodne publikované v roku 1984). Herman Kahn bol jedným z najvplyvnejších raných praktikov v oblasti vytvárania prognóz. Toto tvrdenie uvádzame preto, aby sme zdôraznili, že hoci analýza trendov často vychádza z pohľadu izolovaného skúmania trendov, pri vytváraní prognóz by sa mali zohľadniť aj vzájomné vzťahy a závislosti trendov. Okrem toho z tohto krátkeho vyjadrenia jasne vyplýva, že pri mapovaní a analýze trendov je nevyhnutné pozeráť sa nielen na jednu oblasť zmien, ako je napríklad technológia, ale na širšiu oblasť javov zmien.

Základné informácie: Prečo pracovať s prístupmi vytvárania prognóz a analýzy trendov a všeobecné zásady, ako možno obidva prístupy účinne uplatniť

Prognostický výskum alebo výskum budúcnosti má **dlhoročnú tradíciu**, keď sa vo verejnom a výskumnom sektore presadil najmä v povojnovom období a v súkromnom sektore od 70. rokov 20. storočia. Podstatou vytvárania prognózy je stať sa proaktívnym, a nie reaktívnym, **identifikovať a predvídať zmeny a byť pripravený na možnosti konania, ktoré formujú želané výsledky**. Tým, že si netrúfame na dokonalé predpovede, ale **uvažujeme o viacerých možných výsledkoch** (scenároch) alebo alternatívnych budúcnostiach, môžeme vytvoriť stratégie, ktoré sú flexibilné a fungujú v mnohých možných budúcnostiach. Aktivity orientované na budúcnosť majú teda tendenciu byť viac špekulatívne ako konvenčnejšia vedecká práca a často sú založené na špecializovaných a niekedy menej konvenčných nových metódach.

V rámci vytvárania prognóz je analýza trendov jednou z kľúčových metódik⁽²⁾. Používa sa na včasné odhalenie relevantného **nového** vývoja vo vonkajšom prostredí a na **pochopenie** toho, kde môže dôjsť k **zásadnej zmene** a čo to znamená pre jednotlivca alebo jeho organizáciu. V oblasti drog umožňuje analýza trendov hlbšie pochopiť budúce trendy, aby výskum a monitorovanie drog zostali relevantné a boli čoraz proaktívnejšie. To umožňuje poskytnúť primeranú podporu politickej strane v súlade s paradigmatom „anticipačného riadenia“.

Príklad typických krokov analýzy trendov:

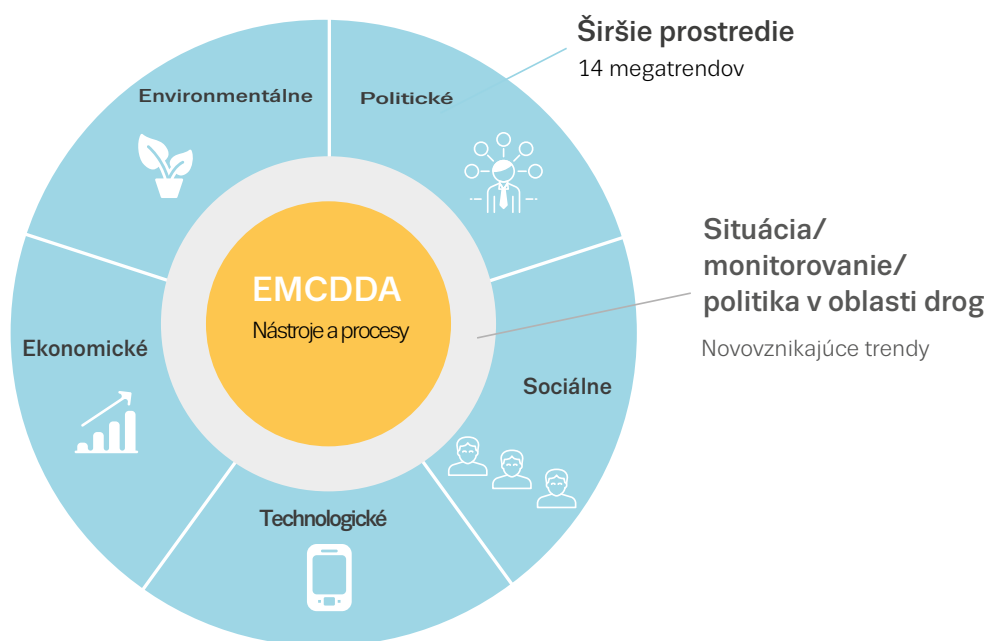
⁽²⁾ Analýza trendov sa často označuje aj ako monitorovanie prostredia alebo skenovanie. Podrobnosti o vymedzeniach nájdete napríklad v EFP (2010a, 2010b).

Tento **súbor nástrojov** predstavuje len zlomok činností a hľadísk, ktoré sa využívajú pri plnohodnotnej analýze trendov, a v ideálnom prípade by sa doplnili ďalšími krokmi výskumu a analýzy. Aj keď sa však používa ako samostatná „ochutnávka“ prístupu k práci s trendmi, zahŕňa rôzne prvky z už uvedených krokov. Hoci sa zameriava najmä na stanovenie priorít v trendoch a analýzu ich dôsledkov, ponúka aj možnosť identifikovať a pridať ďalšie trendy k tým, ktoré sú už uvedené v súbore kariet trendov.

Stručne zhrnieme, že pri analýze trendov v rámci prognostickej praxe sa značne osvedčili rôzne zásady. V prvom rade je to zásada „**360-stupňového pohľadu**“, t. j. uplatňovanie skenovania v rôznych oblastiach zmien, nielen v tých, ktoré sú blízke oblasti, v ktorej organizácia pôsobí. To možno umožniť napríklad prostredníctvom analytických nástrojov, ako je STEEP (sociálny, technologický, ekonomický, environmentálny, politický), princíp organizácie javov zmeny (pozri schému v ďalšej časti, ako tento prístup uplatňuje centrum EMCDDA).

Napokon by sme chceli zdôrazniť, že hoci je analýza trendov bežným východiskovým bodom a hlavným stavebným kameňom každej prognostickej praxe, nie je to jediný prognostický prístup. Existuje celý rad vzájomne sa dopĺňajúcich metodických prístupov, ktoré by sa v ideálnom prípade mali rozumne kombinovať. Medzi najznámejšie prístupy okrem skenovania trendov patrí tvorba scenárov, delfské prieskumy, prístupy, ktoré mapujú potenciálne narušenia alebo divoké karty, prístupy pracujúce so serióznymi (prognostickými) hrami a prístupy na pomedzí dizajnu, umenia a prognózy, ktorých cieľom je umožniť hlbšie ponorenie sa do rôznych perspektív a predstáv o možných alternatívnych budúcnostiach.

Prístup STEEP (zahŕňa sociálnu, technologickú, ekonomickú, environmentálnu a politickú oblasť) sa používa na identifikáciu mŕtvych uhlov, pokiaľ ide o to, čo by mohlo viesť k zmene.

„Pravdepodobne budeme svedkami dvoch až troch veľkých pandémieí, ktoré sa začnú v regiónoch s obmedzenou verejnou zdravotnou starostlivosťou a rýchlo sa rozšíria po celom svete, čo si vyžiada rýchlu reakciu.“ (Future Agenda, 2011)

Aj keď je veľmi dôležité pochopiť, že práca s trendmi a ich identifikácia a analýza je len jedným z dielov skladačky v súbore prognostických nástrojov a že je veľmi dôležité nenechať sa príliš uniesť prognostickým postojom, ktorý sa často spája s prácou s trendmi, toto vyhlásenie z roku 2011 zdôrazňuje, že v niektorých prípadoch je veľmi užitočné poučiť sa z toho, čo je celkom pravdepodobné, a prijať vhodné preventívne opatrenia a kroky. Toto vyhlásenie z publikácie Future Agenda je len jedným z viacerých relevantných prognostických zdrojov, ktoré zdôrazňujú vysokú pravdepodobnosť globálnej pandémie. Z publikácie Future Agenda (2011); pozri aj napríklad The Millennium Project (2017).

Ako zorganizovať seminár o trendoch: šablóny, tipy a triky

Seminár o trendoch, ktorý je tu prezentovaný, má byť veľmi dobre využiteľný pre širokú škálu subjektov v oblasti drog, a preto je ho možné prispôbovať. V nasledujúcej časti opíšeme všetky kroky potrebné pri príprave, realizácii a zdokumentovaní takéhoto seminára. Poskytujeme tipy a triky pre každý krok, pričom sa zameriavame najmä na realizáciu seminára. [Šablóny](#) potrebné pre seminár sú uvedené na nasledujúcich stranách a sú k dispozícii na prevzatie spolu so samostatným dokumentom, ktorý poskytuje [karty trendov](#). Hoci v nasledujúcom texte predpokladáme organizačný kontext, t. j. že seminár bude realizovať tím odborníkov v rámci výskumnej alebo politickej organizácie, seminár môže realizovať aj akákoľvek skupina zainteresovaných jednotlivcov alebo ho môže využiť jednotlivec na analytickú prácu.

1 Prvá fáza predstavuje prípravu seminára. Rozhodujúcich je niekoľko otázok, medzi ktoré patrí predovšetkým **stanovenie a oznámenie jasného a realistického cieľa** (t. j. odpoveď na otázku „Čo chceme a čo môžeme reálne dosiahnuť týmto seminárom?“).

Napríklad „navrhnuť nadčasovú stratégiu pre našu organizáciu“ v rámci seminára o trendoch, ktorý organizácia realizuje prvýkrát, pravdepodobne nie je realistický cieľ. Dosiachnutie súboru prvých poznatkov o kľúčových trendoch, ktoré by mohli ovplyvniť oblasť drog, a tým aj organizáciu, je však uskutočniteľnejšie.

Okrem toho je **identifikácia a pozvanie potenciálnych účastníkov** kľúčom k získaniu užitočných poznatkov. Všeobecne rozšíreným odporúčaním a zavedenou praxou v oblasti vytvárania prognóz pre semináre je, aby bola skupina, pokiaľ je to možné, zmiešaná z hľadiska pôvodu, rodu, veku atď. Túto rôznorodosť pohľadov možno čiastočne dosiahnuť aj zapojením externých odborníkov, napr. odborníkov na monitorovanie drog, epidemiológov a odborníkov z praxe, ale aj odborníkov na ľudské zdroje a komunikáciu a ďalších. V ideálnom prípade budú do skupiny účastníkov patriť aj osoby s rozhodovacími právomocami v rámci príslušnej organizácie, ktoré majú záujem o výsledky a mohli by ich využiť, napr. v procesoch plánovania, tvorby stratégie, politiky alebo inovácie. Program uvedený na nasledujúcej strane obsahuje štandardné formulácie cieľov, ako aj ďalšie informácie o možnej veľkosti skupiny atď., ktoré by mali dobre fungovať vo väčšine prípadov.

Čo sa týka **praktickej stránky**, ktorá nie je špecifická pre vytváranie prognóz, príprava zahŕňa praktické nastavenie. Okrem bežných požiadaviek na organizáciu a usporiadanie vhodných miestností atď. to zahŕňa:

- vytlačenie súboru šablón pre skupinové bloky (jeden súbor pre každú skupinu),
- vytlačenie súboru kariet trendov (jeden súbor pre každú skupinu),
- v ideálnom prípade vytlačenie jedného súboru kariet trendov vo formáte A3, ktoré budú vystavené na stene v hlavnej miestnosti seminára, aby sa „vytvorila scéna“.

2 **Druhá fáza** vychádza zo súboru trendov uvedených v súbore kariet trendov, pričom účastníci sú vyzvaní, aby doplnili ďalšie trendy (buď z existujúcich analýz trendov na úrovni EÚ, vnútroštátnej alebo miestnej úrovni, alebo z vlastných trendov). Pomocou súboru dvoch kritérií potom účastníci určia trendy, ktoré sú obzvlášť kritické, a uprednostnia tieto trendy pre ďalšiu analýzu v tretej fáze⁽³⁾.

3 **V tretej fáze** sa všetky prioritné trendy analyzujú z hľadiska ich dôsledkov a vplyvov na oblasť drog v EÚ, na vnútroštátnej alebo miestnej úrovni, ako aj na samotnú organizáciu. Výstupom seminára je teda súbor trendov spolu s prehľadom príslušných dôsledkov pre oblasť drog a organizáciu.

* **Voliteľná fáza.** V prípade dlhšej formy seminára sa účastníci môžu hlbšie ponoriť do analýzy v ďalšej fáze, v ktorej sa skúmajú potreby opatrení vyplývajúce z predtým identifikovaných dôsledkov. Výsledné potreby opatrení je možné zoskupiť napríklad podľa skupín zainteresovaných strán alebo podľa naliehavosti opatrení.

Po skončení seminára je včasné vypracovanie **dokumentácie so zhrnutím výsledkov** kľúčom k tomu, aby sa účastníci naďalej zapájali a aby sa výsledky dobre využili. Výstupmi seminára, ktoré sa majú zhrnúť, sú okrem podrobností o diskusiách aj trendy, ktoré boli v druhej fáze uprednostnené, a zhrnutie kľúčových otázok a možných prierezových alebo významných tém, ktoré vyplynuli z tretej fázy, t. j. z analýzy dôsledkov trendov. V ideálnom prípade sa už pred seminárom vypracuje postup na začlenenie výsledkov do stratégie alebo inovačných procesov v organizácii, aby boli súčasťou procesov aj príslušné rozhodovacie orgány.

Napokon upozorňujeme, že súbor nástrojov je pripravený na **4-hodinový seminár**, ale je možné ho rozšíriť alebo skrátiť. Kratšia verzia by poskytla len rýchly náhľad na prístup. V závislosti od počtu účastníkov a ďalších kontextových faktorov môže seminár trvať od hodiny a pol do jeden a pol dňa. Ak sa uprednostňuje dlhší seminár, je možné

⁽³⁾ Kritériá navrhnuté v šablóne 1 je možné upraviť v závislosti od konkrétneho kontextu, takisto ako rozlišovanie dôsledkov v šablóne 2.

pridať ďalšie kroky (napr. stanovenie priorít dôsledkov alebo identifikácia potrebných opatrení), prípadne je možné existujúce kroky ďalej obohatiť predĺžením času vnímania v rámci skupiny.

Poznámka k potenciálnej virtuálnej realizácii: Tento seminár sa môže uskutočniť a už sa úspešne uskutočnil virtuálne (pomocou online videokonferenčných nástrojov a online nástrojov na spoluprácu v kancelárii). V závislosti od organizačného kontextu, možností technológií a dostupných interaktívnych nástrojov by bolo ideálne, keby sa dodané šablóny preniesli do virtuálnej podoby, aby na nich mohli skupiny priamo a spoločne pracovať. Pokiaľ ide o dĺžku, ako pravidlo sa osvedčilo mierne skrátené trvanie, a to v dĺžke tri hodiny, ktoré je prospešné a uskutočniteľné. Veľkosť jednotlivých menších skupín v rámci celej skupiny by mala byť v ideálnom prípade obmedzená na maximálne päť účastníkov a mali by sa naplánovať častejšie prestávky. Napokon, ak ide o virtuálnu formu, organizátori by mali zabezpečiť, aby všetci členovia projektového tímu a facilitátori boli veľmi dobre oboznámení s používanými nástrojmi. Poverený zástupca technickej podpory by mal byť k dispozícii, aby poskytol individuálnu pomoc účastníkom, ktorí majú akékoľvek technologické problémy.

Ako zorganizovať seminár zameraný na trendy: rámec seminára

Ďalej uvedený program a ďalšie informácie sú vzorové verzie: môžu a smú byť prispôsobené konkrétnemu prípadu a organizačnému kontextu. To bude závisieť napríklad od publika a jeho špecifických potrieb vrátane jeho predchádzajúcej úrovne skúseností s vytváraním prognóz, jeho úlohy a funkcií v rámci organizácie a zamýšľaného využitia výsledkov.

Cieľom seminára je:

- predstaviť účastníkom prístup vytvárania prognóz,
- identifikovať a reflektovať kľúčové zmeny, t. j. trendy v širšom prostredí,
- analyzovať dôsledky týchto trendov.

Výsledky seminára zahŕňajú:

- súbor prioritných trendov, ktoré sa považujú za zásadné pre oblasť drog v EÚ (vnútroštátne alebo miestne prostredie) a pre organizáciu,
- prvý prehľad potenciálnych dôsledkov prioritných trendov,
- na „mäkšej“ strane účastníci získajú prvé skúsenosti s prístupmi vytvárania prognóz a dospejú k spoločnému názoru na to, čo je rozhodujúce z hľadiska zmien v širšom prostredí.

Účastníkmi budú:

- odborníci a/alebo zainteresované strany z organizácie a prípadne aj mimo nej, z rôznych prostredí,
- skupina šiestich až tridsiatich osôb vrátane facilitátorov, odporúčaná veľkosť skupiny pre bloky menších skupín je tri až päť účastníkov.

Facilitátori:

- budú skupinou odborníkov z organizácie a/alebo s podporou špecializovaného prognostického tímu,
- odporúča sa, aby každá jednotlivá menšia skupina mala jedného facilitátora a okrem toho by mal jeden hlavný facilitátor riadiť plenárne bloky,
- počas pracovných stretnutí je úlohou facilitátora vyzvať účastníkov, aby prispeli a vyjadrili sa, a pripomenúť im prípadné slepé miesta,
- by mali vopred dostať usmernenie a/alebo školenie od organizátorov seminára.

Ako zorganizovať seminár o trendoch:

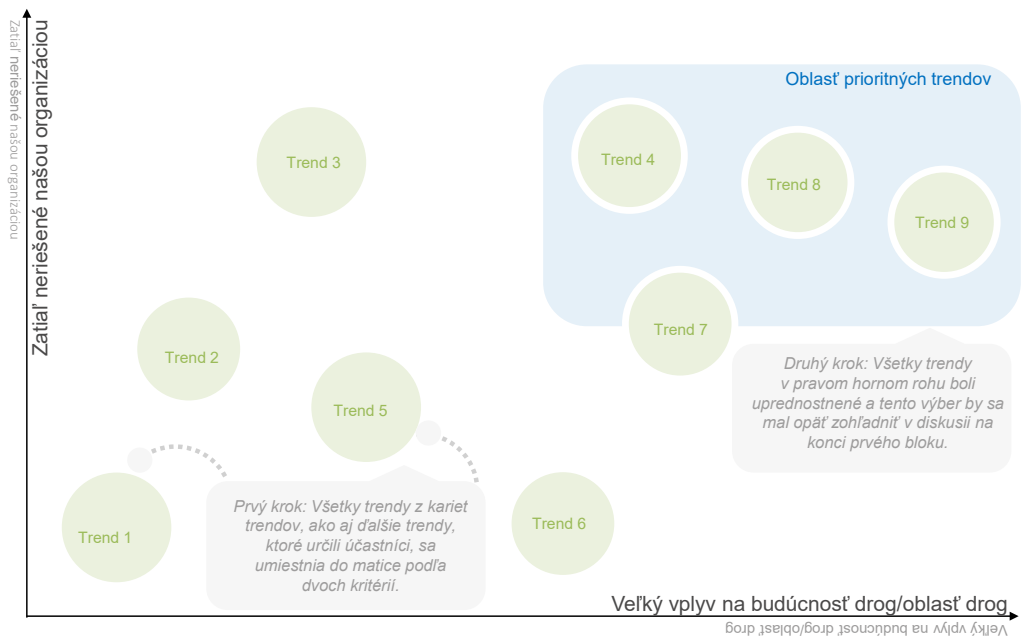
program seminára

Bod programu	Trvanie v minútach	Podrobnosti
Úvod	45	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Predstavenie cieľov a prístupu, účastníkov a facilitátorov ▪ Prezentácia (nepovinné) ▪ Prvá diskusia a otázky a odpovede <p><i>Tá prebieha formou plenárneho zasadnutia so všetkými účastníkmi seminára.</i></p>
Prvý blok: Mapovanie a stanovenie priorít v trendoch	90	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Účastníci stanovia priority v trendoch, pričom pracujú so šablónou 1 (pridať odkaz) ▪ Vychádzajú zo súboru kariet trendov a používajú ho ▪ Účastníci môžu identifikovať aj ďalšie trendy (okrem tých, ktoré sú zahrnuté v súbore kariet trendov) <p><i>To prebieha v malých pracovných skupinách, ktoré paralelne pracujú na rovnakých úlohách.</i></p>
Prestávka	15	
Druhý blok: Analýza dôsledkov trendov	60	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Účastníci určia dôsledky trendov, ktoré boli prioritné v rámci prvého bloku, pričom pracujú so šablónou 2 (pridať odkaz) <p><i>To prebieha v malých pracovných skupinách, ktoré paralelne pracujú na rovnakých úlohách.</i></p>
Výsledky a rekapitulácia	30	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Všetky skupiny sa podelia o kľúčové poznatky zo svojich výsledkov (len výber) ▪ Kľúčové témy a ďalšie informácie ▪ Informácie o konkrétnych ďalších krokoch sú zdieľané a dohodnuté <p><i>Táto časť prebieha formou plenárneho zasadnutia so všetkými účastníkmi seminára.</i></p>

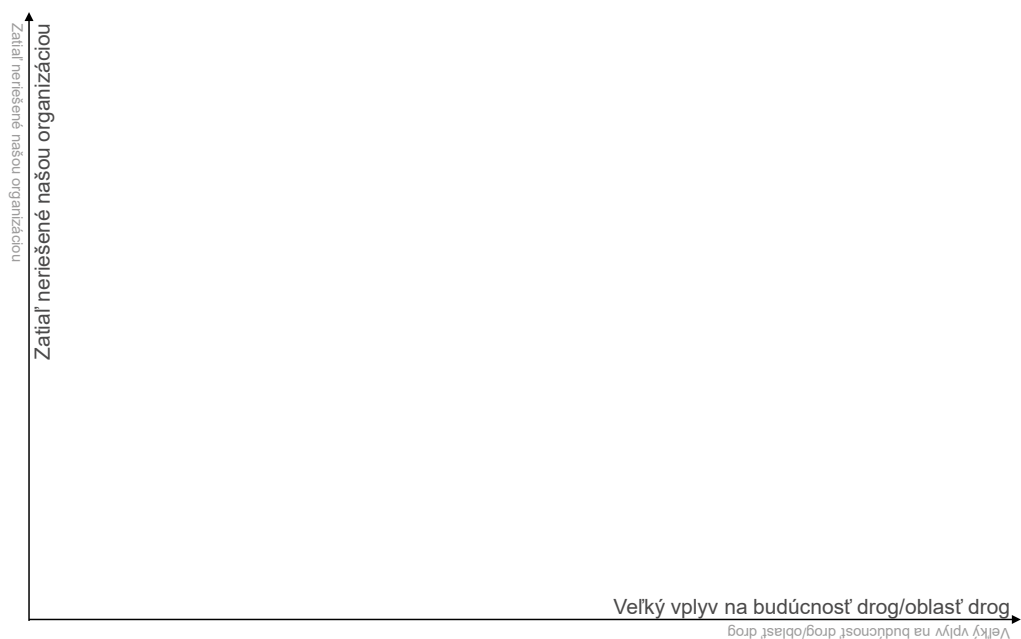
Šablóny

Ďalej uvedené šablóny si môžete prevziať z [webového sídla súboru nástrojov](#).

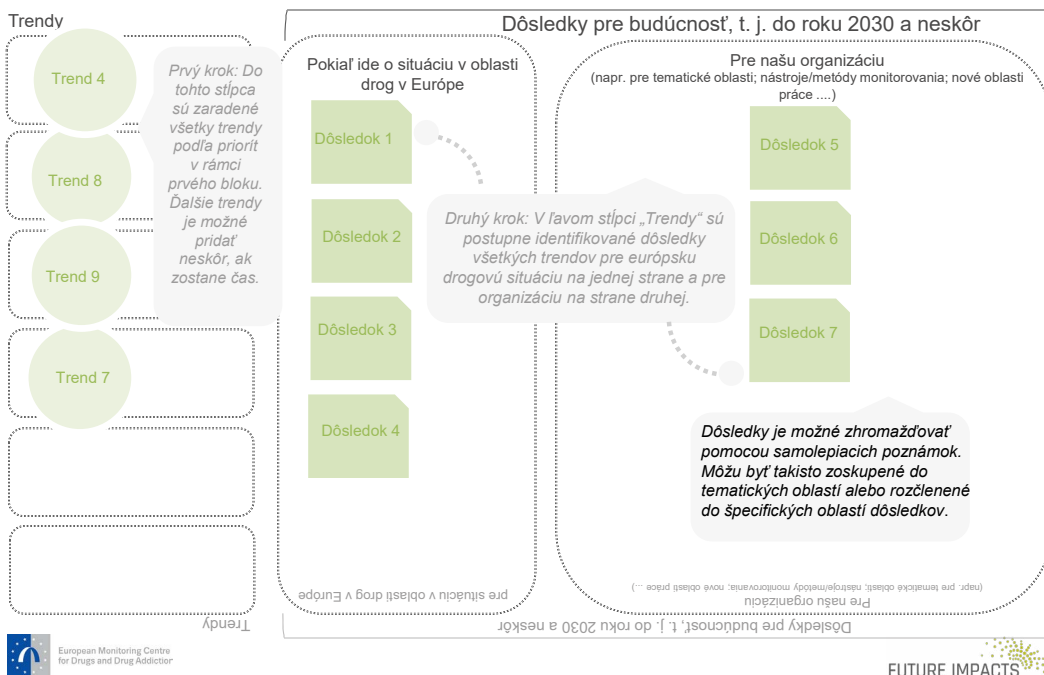
Šablóna 1 zo súboru prognostických nástrojov EMCDDA na mapovanie trendov: mapovanie a stanovenie priorit v trendoch (Variant s príkladmi a pokynmi; pozri aj prázdnu tlač na ďalšej strane)

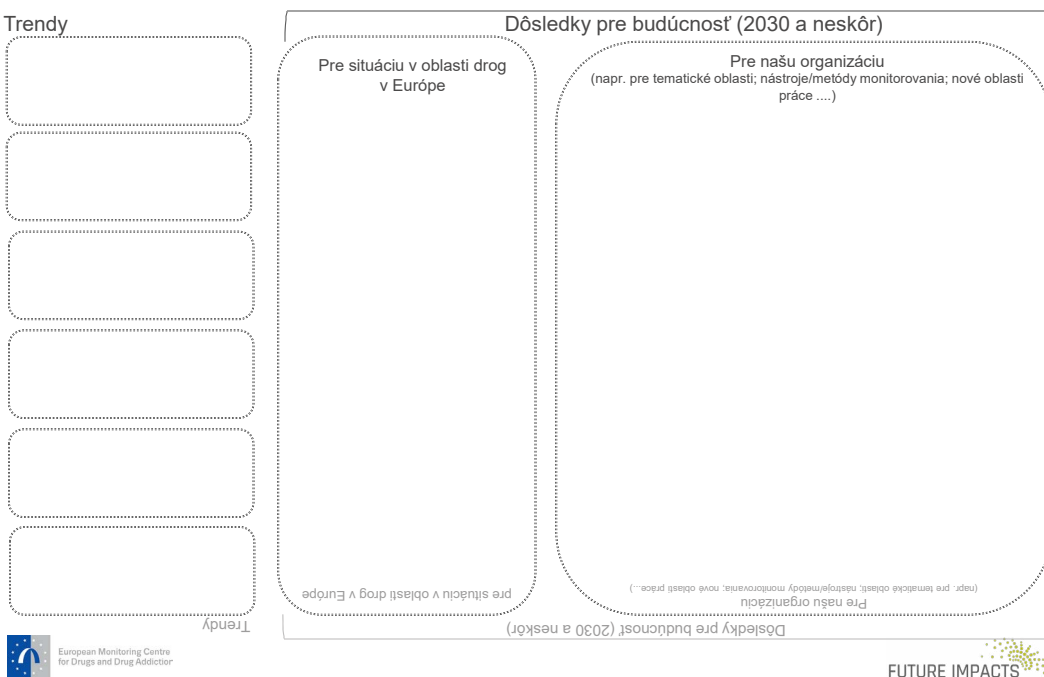
Šablóna 1 zo súboru prognostických nástrojov EMCDDA na mapovanie trendov: mapovanie a stanovenie priorit trendov

Šablóna 2 zo súboru prognostických nástrojov EMCDDA na mapovanie trendov: analýza dôsledkov trendov
(Variant s príkladmi a pokynmi; pozri aj prázdnu tlač na ďalšej strane)

Šablóna 2 zo súboru prognostických nástrojov EMCDDA na mapovanie trendov: analýza dôsledkov trendov

Príloha: Odkazy a ďalšie nástroje a zdroje

Príklady odkazov na prognózy a analýzu trendov:

Podrobné informácie o všetkých 14 megatrendoch centra JRC:

Spoločné výskumné centrum (JRC) (2017), *The megatrends hub* (Centrum megatrendov), https://knowledge4policy.ec.europa.eu/foresight/tool/megatrends-hub_en

Krátky úvod do environmentálneho mapovania:

Európska prognostická platforma (EFP) (2010a), *Environmental scanning* (Environmentálne mapovanie), <http://www.foresight-platform.eu/community/forlearn/how-to-do-foresight/methods/analysis/environmental-scanning/>

Krátky úvod do mapovania situácie:

EFP (2010b), *Horizon scanning* (Mapovanie situácie), <http://www.foresight-platform.eu/community/forlearn/how-to-do-foresight/methods/analysis/horizon-scanning/>

Úvod do trendov a megatrendov:

EFP (2016), *Megatrend / trend / driver / issue*, (Megatrend/trend/hybná sila/ problém) <http://www.foresight-platform.eu/community/forlearn/how-to-do-foresight/methods/analysis/megatrend-trend-driver-issue/>

Viac informácií o mapovaní situácie a integrácii výskumu:

Fraunhoferov inštitút pre výskum systémov a inovácií (2015), *Models of horizon scanning: How to integrate horizon scanning into European research and innovation policies* (Modely mapovania situácie: ako začleniť mapovanie situácie do európskych politík výskumu a inovácií), Fraunhoferov inštitút pre výskum systémov a inovácií, Karlsruhe, <https://www.isi.fraunhofer.de/content/dam/isi/dokumente/ccv/2015/Models-of-Horizon-Scanning.pdf>

Informácie a zdroje z programu pre budúcnosť:

Future Agenda (Program pre budúcnosť) (2011), *Svet v roku 2020*, Oxford 2011, <https://www.futureagenda.org>

Kahn, H. (2021), *Forecasting the Future* (Prognóza budúcnosti), Hudson Institute. Pôvodne uverejnené 13. septembra 1984, sprístupnené v júni 2021, <https://www.hudson.org/research/2729-forecasting-the-future>

Informácie a zdroje z projektu Milénium:

The Millennium Project (Projekt Milénium) (2017), *State of the future 19.1* (Stav budúcnosti 19.1), The Millennium Project, Washington, <https://www.millennium-project.org/state-of-the-future-version-19-1/>

Rohrbeck, R. (2013), „Trend scanning, scouting and foresight techniques“ (Techniky mapovania trendov, prieskumu a vytvárania prognóz), https://www.researchgate.net/publication/236897709_Trend_Scanning_Scouting_and_Foresight_Techniques

Príklady odkazov na iné súbory prognostických nástrojov:

Cranfield University (2018), *Horizon scanning toolkit* (Súbor nástrojov na mapovanie situácie), Smarter regulation of waste in Europe: LIFE SMART waste project (Inteligentnejšia regulácia odpadu v Európe: projekt LIFE SMART waste), <https://www.sepa.org.uk/media/367059/lsw-b4-horizon-scanning-toolkit-v10.pdf>

Spoločné výskumné centrum Európskej komisie (JRC) (2019), *Megatrends engagement tools* (Nástroje na zapojenie megatrendov), https://knowledge4policy.ec.europa.eu/foresight/megatrends-engagement-tools_en

Úrad vlády Spojeného kráľovstva pre vedu (2017), *The futures toolkit: Tools for futures thinking and foresight across UK government* (Súbor nástrojov pre budúcnosť: nástroje na uvažovanie o budúcnosti a vytváranie prognóz vo vláde Spojeného kráľovstva), https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/674209/futures-toolkit-edition-1.pdf

Príklady odkazov na vytváranie prognóz realizované v rámci systému EÚ:

Európska komisia (2021), *Foresight* (Prognózovanie), https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/strategy/support-policy-making/shaping-eu-research-and-innovation-policy/foresight_en

Európske centrum politickej stratégie Európskej komisie (EPSC) (2021), *European Political Strategy Centre* (Európske centrum politickej stratégie), www.ec.europa.eu/epsc/

Spoločné výskumné centrum Európskej komisie (JRC) (2021), *Competence centre on foresight* (Kompetenčné prognostické centrum), https://knowledge4policy.ec.europa.eu/foresight_en

Príklady odkazov na vytváranie prognóz v oblasti drog:

Vyhodnocovanie vedeckých a technologických alternatív Európskeho parlamentu (STOA) (2017), *Technological innovation strategies in substance use disorders* (Stratégie technologických inovácií v oblasti porúch spôsobených užívaním látok), Panel pre budúcnosť vedy a techniky, [https://www.europarl.europa.eu/stoa/en/document/EPRS_STU\(2017\)581942](https://www.europarl.europa.eu/stoa/en/document/EPRS_STU(2017)581942)

Global Initiative (Globálna iniciatíva) (2021), *The global illicit economy* (Globálna nelegálna ekonomika), <https://globalinitiative.net/analysis/global-organized-crime/>

Karlsen, J. E., Gual, A. a Anderson, P. (2013), „Foresighting addiction and lifestyles in Europe 2030+“ (Vytváranie prognóz v oblasti závislostí a životných štýlov v Európe pre rok 2030 a neskôr), *European Journal of Futures Research* 1, 19, <https://doi.org/10.1007/s40309-013-0019-0>

Úrad vlády Spojeného kráľovstva pre vedu (2005), *Drugs Futures 2025* (Budúcnosť drog v roku 2025), <https://www.gov.uk/government/publications/drugs-futures-2025>
About Future Impacts

O spoločnosti Future Impacts

Future Impacts navrhuje a realizuje prognostické procesy týkajúce sa otázok budúcnosti organizácií a spoločností. Realizujeme prognostické projekty s cieľom identifikovať možnosti opatrení orientovaných na budúcnosť už dnes. Na tento účel okrem iných prístupov používame alebo kombinujeme analýzu trendov, scenáre a delfské prieskumy. Okrem toho, že sa zameriavame na vývoj a realizáciu individualizovaných prognostických hier, venujeme sa aj budovaniu prognostických kapacít. Podporujeme našich klientov pri rozširovaní ich prognostických schopností a zručností prostredníctvom školení, súborov nástrojov a odbornej prípravy.

www.future-impacts.de

O centre EMCDDA

Európske monitorovacie centrum pre drogy a drogovú závislosť (EMCDDA) je decentralizovaná agentúra EÚ, ktorá poskytuje EÚ a jej členským štátom faktický prehľad o európskych drogových problémach a solídnu dôkazovú základňu na podporu diskusie o drogách. Dnes ponúka tvorcom politik údaje, ktoré potrebujú na vypracovanie informovaných protidrogových zákonov a stratégií. Pomáha takisto odborníkom a praktikom pracujúcim v tejto oblasti určiť osvedčené postupy a nové oblasti výskumu.

www.emcdda.europa.eu

Licencia

Na tento súbor nástrojov, „How to run a trends workshop. A foresight toolkit by the EMCDDA for the drugs field“ (Ako viesť seminár zameraný na trendy. Súbor prognostických nástrojov EMCDDA pre oblasť drog), sa vzťahuje licencia Creative Commons 4.0 International, (CC BY-SA 4.0). Viac informácií o licencií nájdete na adrese: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Podakovanie Spoločnému výskumnému centru

Tento súbor nástrojov do značnej miery vychádza z práce Spoločného výskumného centra (JRC) v oblasti megatrendov. Túto prácu a rozhodnutie sprístupniť ju a umožniť jej používanie v rámci licencie Creative Commons 4.0 si veľmi ceníme.

Ak chcete poskytnúť spätnú väzbu, kontaktujte: Klaudia.Palczak@emcdda.europa.eu

Právne upozornenie: Centrum EMCDDA ani žiadna osoba konajúca v jeho mene nezodpovedná za prípadné použitie uvedených informácií.

Fotografie: pexels.com.

© Európske monitorovacie centrum pre drogy a drogovú závislosť, 2022
Reprodukcia je povolená pod podmienkou uvedenia zdroja.
Táto publikácia je k dispozícii len v elektronickej podobe.

EMCDDA, Praça Europa 1, Cais do Sodré, 1249-289 Lisabon, Portugalsko
Tel. (351) 211 21 02 00 | info@emcdda.europa.eu
emcdda.europa.eu | twitter.com/emcdda | facebook.com/emcdda
linkedin.com/company/emcdda | instagram.com/emcdda | youtube.com/emcddatube

Úrad pre vydávanie publikácií
Európskej únie

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2022
doi:10.2810/743759
ISBN 978-92-9497-916-2
TD-07-22-427-SK-N